

Innst. 197 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:31 S (2014–2015)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Trine Skei Grande, Abid Q. Raja og Ola Elvestuen om å gjøre barnevernloven til en rettighetslov

Til Stortinget

Sammendrag

Formålet med barnevernloven er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig og riktig hjelp og omsorg til rett tid. Loven gir kommunen en plikt til å ha et faglig forsvarlig barnevern, men det gir ikke barnet en selvstendig rett til å få nødvendige barnevernstiltak.

Forslagsstillerne mener at en naturlig konsekvens av rettsutviklingen vil være å styrke ytterligere både den faktiske og formelle rettssikkerheten til barn ved å gjøre barnevernloven til en rettighetslov.

Forslagsstillerne understreker at en rettighetsfesting nå er nødvendig for å synliggjøre og respektere barnet som et eget rettssubjekt.

Forslagsstillerne mener det er viktig at barn og unge får rett til hjelp selv om foreldrene ikke samtykker.

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre barnevernloven til en rettighetslov.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Hege Haukeland Liadal,

Sonja Mandt, Arild Grande og Rigmor Aasrud, fra Høyre, lederen Svein Harberg, Kårstein Eidem Løvaas og Mette Tønder, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Ib Thomsen, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, er opptatt av å sikre barn og unges rettssikkerhet. Familien skal skape og sikre en trygg ramme om barns oppvekst, men når de voksne av ulike grunner ikke makter dette, må barns rett til en trygg oppvekst sikres gjennom et godt barnevern.

Komiteen viser til at barnevernloven med tilhørende forskrifter har blitt endret en rekke ganger, og regelverket fremstår som fragmentert. I svarbrevet fra statsråd Horne (vedlegg) blir det redegjort for at regjeringen nå setter ned et utvalg som skal gjennomgå loven. Formålet er å foreta en språklig, teknisk og strukturell forenkling av hele loven, og tilpasse regelverket bedre til den generelle samfunns- og kunnskapsutviklingen som har funnet sted etter at barnevernloven trådte i kraft i 1992. Lovutvalget skal også utrede om barnevernloven skal bli en rettighetslov og hvordan en slik rettighetsfesting eventuelt kan reguleres i loven. Det har ikke vært gjort en slik vurdering eller utredning av et lovutvalg tidligere.

Komiteen vil fremheve at Dokument 8:31 S (2014–2015) gir en god gjennomgang av problemstillinger lovutvalget vil måtte ta hensyn til, spesielt endringen i Grunnloven og våre forpliktelser etter barnekonvensjonen.

Komiteen mener at et så viktig spørsmål som å gjøre barnevernloven til en rettighetslov, bør tas i sammenheng med en helhetlig gjennomgang av loven. Lovutvalgets utredning vil gi et bedre beslutningsgrunnlag for å ta dette valget.

Komiteen viser til behandlingen av Prop. 106 L (2012–2013) i juni 2013 om endringer i barnevernloven, jf. Innst. 395 L (2012–2013). Dette var en

grundig og god gjennomgang av barns rettigheter gjennom både evalueringer og gjennom 4 NOUer som grunnlag. Det vises i denne sammenheng til partienes respektive merknader i innstillingen. Det ble der foretatt flere endringer som styrker barns rettigheter. Komiteen mener at det ble lagt et godt grunnlag for et bedre barnevern, både lovmessig og innholdsmessig. Samtidig viser komiteen til at Stortinget de senere år har øremerket midler til flere stillinger i barnevernet for å styrke kompetansen og kapasiteten, og komiteen er tilfreds med at Stortinget viderefører dette også i denne stortingsperioden. Denne styrkingen har, etter det komiteen vet, tilført kommunene nesten 1 000 nye stillinger, noe som bidrar til et bedre barnevern. Komiteen mener at en styrking av kommuneøkonomien og økt fokus på

kompetanse er noe av det som bidrar til at barn blir best mulig ivaretatt av barnevernet.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til representantforslaget og til sine merknader og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:31 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Trine Skei Grande, Abid Q. Raja og Ola Elvestuen om å gjøre barnevernloven til en rettighetslov – vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 17. mars 2015

Svein Harberg

leder

Mette Tønder

ordfører

**DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Familie- og kulturkomiteen
0026 OSLO

Deres ref
SR/mb

Vår ref
14/4124

Dato
26.11.2014

Dokument 8:31 S (2014-2015) - Representantforslag om å gjøre barnevernloven til en rettighetslov

Det vises til representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Breivik, Trine Skei Grande, Abid Q Raja og Ola Elvestuen om å gjøre barnevernloven til en rettighetslov.

Forslaget:

Stortinget ber regjeringen gjøre barnevernloven til en rettighetslov.

Svar:

Jeg er opptatt av rettssikkerheten til barn og deres familier i barnevernet. Barnevernet møter barn og familier med stadig mer sammensatte og komplekse utfordringer, og det er sentralt hvordan barnevernet utfører sine oppgaver.

Barnevernloven med tilhørende forskrifter har blitt endret en rekke ganger, og regelverket fremstår derfor som fragmentert og lite oversiktlig. Regjeringen setter derfor nå ned et lovutvalg som skal gjennomgå barnevernloven. Formålet er å foreta en språklig, teknisk og strukturell forenkling av hele loven, og tilpasse regelverket bedre til den generelle samfunns- og kunnskapsutviklingen som har funnet sted etter at barnevernloven trådte i kraft i 1992.

For å ivareta barnas rettigheter og sikre ivaretagelsen av barnets beste må vi ha et oversiktlig regelverk. Loven må være enkel å forstå for de som skal bruke den: barneverntjenesten, barna og familien selv.

I tillegg til forenkling av loven skal utvalget se på enkelte problemstillinger som:

- Barnevernets ansvarsområde

- Forebyggende arbeid
- Prinsippene i barnevernet
- Tidsriktig barnevernlov
- Partsrettigheter og samvær

Flere offentlige utvalg har vurdert om det bør innføres en rett til de tjenestene og tiltakene som omfattes av barnevernloven. Regjeringen har ikke tatt stilling til om barnevernloven skal bli en rettighetslov, men ønsker at lovutvalget utreder hvordan en slik rettighetsfesting eventuelt kan reguleres i barnevernsloven.

Det har ikke vært gjort en slik vurdering eller utredning av et lovutvalg tidligere. Et lovutvalg vil kunne foreta en konsekvensvurdering og vurdere hvordan en eventuell rettighetsregulering konkret kan løses i loven. Lovutvalgets utredning vil gi regjeringen et bedre beslutningsgrunnlag, og jeg ser frem til utvalgets utredning.

Barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Jeg er svært opptatt av at barn og familier får den hjelpen de trenger fra barnevernet og at barnevernet gir forsvarlige ytelser. Dette omfatter også å gi barn nødvendig vern og beskyttelse mot omsorgssvikt og overgrep.

Jeg vil særlig nevne forslaget som nå er på høring, og som vil gjøre det enklere for barnevernet å pålegge hjelpetiltak. Formålet med lovendringen er å forbedre situasjonen til barnet og forebygge inngripende tiltak som omsorgsovertakelse. Forslaget vil gi barnevernet et nytt virkemiddel til å gi barn den hjelpen de trenger. Jeg vil også nevne at det i den senere tid har kommet nye bestemmelser i loven som styrker rettssikkerheten til barn. Blant annet er det nå lovfestet at alle tjenester og tiltak skal være forsvarlige, og barns rett til å medvirke i saken er blitt styrket.

Barnevernloven inneholder en rekke bestemmelser som skal ivareta barnas rettssikkerhet. Barneverntjenesten er pålagt å gjennomføre undersøkelser og iverksette nødvendige tiltak innen gitte tidsfrister. For å sikre at tiltakene virker, skal barneverntjenesten evaluere de hjelpetiltakene som settes i gang. Barn har krav på tilpasset informasjon og rett til talsperson i saker for fylkesnemndene. Familien har rett til å klage dersom den ønsker hjelpetiltak, men får avslag fra barneverntjenesten. Det er gratis advokatbistand i tvangssakene. Jeg vil også nevne Fylkesmannens tilsyn med både det kommunale og det statlige barnevernet. Barn og foreldre som mener at barneverntjenesten ikke oppfyller pliktene sine kan klage til Fylkesmannen, og vedtak fattet av barneverntjenesten kan påklages til Fylkesmannen.

Jeg tar sikte på å komme tilbake til Stortinget med eventuelle forslag til endringer når lovutvalget har lagt fram sin utredning og denne er nærmere vurdert.

Med hilsen

Solveig Hone

